

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a késiratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

A tragédia fölvonásközében.

Ha úgy tetszik: drámai a kép. Tragédiákban, ahol nagy indulatokkal csatáznak a hősök, ahol súlyos, nehéz léptekkel járnak az emberek, tragédiákban kezdődik így az ötödik fölvonás: az utolsó. Tragédiákban találkoznak ekként a hősök: életük alkonya felé közeledvén. Ahol mély, féktelen és vad szenvedélyek tomboltak, ahol haragos, fájdalmas érzések két világnézetet vittek harcba, ahol minden szó, cselekvés és gondolat emberek ezreire, tömegekre, milliók sorsára ható: a világtörténelem nagy tragédiáiban a tragikum főszereplője, magas és mégis megdöbbentő súlyával nehezedik az emberekre az ilyen jelenés, mint a szombati, ez a történelmi mélységű találkozás. Két ember ült egymással szemben: két öblös karosszékekben a bécsi várak szobájában. Közöttük — mondaná a rendezői utasítás — egy íróasztal, egyszerű, sima íróasztal, közöttük — így csinálta a világtörténelem — valamikor egy egész világ, két politikai fölfogás súlyos ellentéte. Most pedig ott ült egymással szemben a két férfiú: az egyik még erős, izmos, akaratteljes, fáradhatatlan aggastyán, a másik beteges, néha határozatlan, fáradt öreg úr. Első Ferenc József, az osztrák császár és a magyar király így tárgyalt az ország sorsáról Kossuth Ferencel, a kormányzó fiával. Komor, mély színek kellenének e tragikus kép aláfestéséhez. Vajjon ki itt a tragikus hős? Vajjon ki hódol a másiknak? Vajjon a két férfiú közül ki az, aki büszke öntudattal néz vissza munkájára s ki az, aki mondja: — érzem, tévedtem, érzem, legyőztem? A drámai kép felé igazgató képzelettel néz a szemlélő és lázas kíváncsisággal tekintenek a milliók. A fölvonásvéget várja mindenki: a tragédia végét. Valakinek el kell vesztieni tragikái fonságát, vagy talán csak — a pátozást. Várjuk hát a fölvonásvéget: az ügyel — a történetmi szükségszerűség — már csöngetett.

A tragédia első fölvonásából egy nagyszerű és fonséges kép emelkedik ki, amely magával ragadja indulatainkat és megrázó erővel bilincsel le bennünket. Több mint 60 estzendeje a hatalmas jelenetnek, amely a debreceni nagytemplomban játszódott le s amelyen a magyar országgyűlés „e

hítségző háznak trónvesztését és száműzetését elhatározza, ezen igazságos ítéletre csak azon tapasztalás által volt indítható, hogy a Habsburg-Lotharingeni-ház kérlelhetetlenül összeküzdött Magyarország státuséletének kiirtására és önmaga tépte szét azon kötelekeket, amelyek őt a magyar nemzethez csatolták, amit Európa előtt nyílt kérdéssel be is vallott.

Első Ferenc Józsefet ez a nyilatkozat a trónról, Kossuth Lajost történelmi hivatásától fosztotta meg. Első Ferenc József magyar király lett s visszanyerte koronáját Kossuth Lajos kormányzó s elvesztette küldetésének irányát: a nemzet gazdasági jövődjének megteremtését. A király Bécsből, a száműzött kormányzó Turinból nézték a nemzet életét. Itt közöttünk nem maradt semmi: csak a remény. Most ezt a nemzeti reménységet vitte magával a kormányzó fia Bécsbe. Ő már nem a nemzet státuséletének kiirtásáról beszél, hanem csak szíves engedelmet kér, hogy a nemzetnek tovább legyen joga — reménykedni. A nemzeti ábrándozási jog tovább való életéről van már csak szó. Kossuth Ferenc ezt kérte szombaton délelőtt a királytól. Nincs már szó száműzetésről, trónvesztésről, kormányzásról, szétépett kötelekekről. A trónvesztett király és a haragos nemzet csak az első fölvonás végén szerepelt. Az ötödik fölvonásban a parancsoló király és a kérő ország beszél egymással. Kossuth Ferenc látgy, olaszosan dallamos hangjához inkább is illik ez, mint a debreceni nyilatkozat haragos, viharos szavai.

A király kezében bizonyára ott volt egy régi följegyzés. — *aber die Bedingungen bleiben* s amikor Kossuth Ferencel szemben erre hivatkozott, vajjon eszébe jutott-e a magyar politikai vezérnek egy másik följegyzés, a melyet reszkető kézzel irt egy aggastyán: az ő nagy atyja, akinek emlékével, örökségével jött haza. Kossuth Lajos utolsó kézírása, a melyet *Irat a számára* följegyzett, az ő *bedingungját*, az ő politikájának, életének, küzdelmének, áldozatának és hagyományának föltételét tartalmazza, mondván:

— *En nem vagyok ellensége a Habsburg-dinasztiának. En ellensége vagyok a magyar király és osztrák császáregy sze-*

mélyben való kumulációjának.

Ezek Kossuth utolsó följegyzései, mintegy hagyomány a fia számára: *a bedingung*, amely *bleibt*. A kérdések kérdése: vajjon ez a politikai örökség benne élt-e Kossuth Ferenc lelkében a szombati beszélgetésen. Ha nem, akkor Kossuth Lajos politikájának végleges bukása fejezi be a tragédia ötödik fölvonását.

A tragédia közepén meghal az apa s jön a fiu. Az apa azonban csak testében hal meg, szellemében, hagyományában s mi fő: politikai céljaiban él, mert az apa csak a nemzet évezredek történelmi céljainak megtestesülése, személyesülése volt. A fiuban már nincsen meg a nemzettől nyert küldetés ereje, benne az apai örökség s a saját küldetésének ellentéte vívódik. Amíg az apa egy nemzet hagyományaira építette politikáját, addig ő az atya hagyatékára támaszkodott. Kossuth egy halott politikai örökségének tekintheti a magyar király és az osztrák császár egy személyben való kumulációja ellen való tiltakozást, holott ez nem a halhatatlan apa, hanem az élő nemzet politikája, amelynek hirdetése az ő öröksége s amelytől való küzdelem az ő pályabére. Hogy vajjon ezt a dicsőséget, ezt a hivatást miként egyezteteti össze annak a tragikai fordulatnak a súlyával, amely Turinból Bécsbe juttatta őt, az végzetes lehet a nemzet jövődjére nézve. Kossuthnak az atyjával, az elődjével szemben van kötelezettsége, a királynak unokaöccsével, az utódjával szemben. Kérdés: melyik érzés lesz erősebb. Az utolsó néhány sor írás sulya, avagy a pénteki látogatás, amikor egy diszbe öltözött magasrangú katona azzal az ígérettel ment vissza a Belvederébe:

— *Bleib ruhig, die Bedingungen bleiben*.

Fölvonás közben vagyunk: várjuk a tragédia végét. Az utolsó szavak a legsúlyosabbak itt. Két végső mondat lehetséges.

Kossuth Ferenc mondhatja a nemzetnek:

— *Ime az osztrák császár és a magyar király egy személyben való kumulációja nem veszedelmes, —*

avagy Ferenc József mondhatja Ferenc Ferdinándnak:

— *Sehr ein lieber Mann, aber — die Bedingungen bleiben... Balassa József.*

Szajkosaras parlament. A kikifoghatatlanok voltak a parlamenti csinytevésben, azok kifoghatatlanok a nemzet csúfságára kiesztelt komédiák rendezésében is. Eddig csak a nemzet vágyait és reményeit litalták. Most már a hazafias érzések legszébb illúzióit is letiporják. Most eladták a magyar parlamentet Bécsnek. Eladták és földadtak alkotmányunk legerősebb fellegvárat egy — fületlen gombért. Csak azért, hogy néhány hétig, esetleg egy-két hónapig tovább jászhasssák vezéresdi komédiájukat, beleegyeztek abba, hogy Bécs szajkosarat tegyen a parlamentre és elnémitse a szólás-szabadságot. A magyar politika legszűgyenletesebb krónikáját szülte ez elhatározás napja. Elhatározták, akiknek a végzet kezükbe adta a nemzet dolgaiban való döntés szerepét, hogy nem napolják el a Hazát; de semmi féle olyan kérdést nem fognak szóvá tenni, amely a valóság anyagával összefügg. Targyalni fognak a Haz legprimitívebb belügyeit, de szóba sem fognak hozni azokat az égető kérdéseket, amelyek hónapok óta sorvasztják a nemzet energiáját és pusztítják a nemzet békéjét.

Hogy azt a látszatot hazudhassák a nemzetnek, hogy nem adják el bécsi parancsszóra parlament vitézkedéseik térérumát, — elnémulnak bécsi parancsszóra. A demagógok befognak a szájukat. A műharc kifestett vezérei le fognak hengerelni önmagukat. S amíg eddig tele torokkal hirdették a harcot, ezután ők fognak a békét vezényelni. Vallalkoztak arra ezek a gyászmagyarok, hogy ők maguk teszik fel a szajkosarat a parlamentre. A legszűgyenletesebb történelmi dokumentumot szolgáltatja az a nyilatkozat, amely így született meg, annak szűkségességét hangoztatva, hogy a parlament most hosszabb ideig, ameddig a valóság tart, ne foglalkozzék politikai kérdésekkel. Ez azt a gyalázatosságot a képviselőház szarkicizálta, akkor megédeimlí a nemzet hogy ilyen vezérei vannak.

Erősen közeledünk az orosz politikai keretek szabadságához, jobban mondva, binoseihez. Milyen parlament lesz az, amely most így tárja ki kapuit a nemzet képviselői előtt. Egy дума lesz. Egy béna politikai gyülekezet, amely a leggyalázatosságból tehetetlenséggel mutatja be világ csúfjára, hogy a mi egész parlamenti intézményünk mennyit ér. Tessék csak elképzelni ezt a muszka levegőjű, bilincsbe vert képviselőházat, amelynek nincs kormányja, nincs politikája és amelynek a napirendjét a Burg cenzurája szerkeszti. Micsoda haszna van a nemzetnek abból, ha a képviselőház operett-tanácskozása a parlamentárismus szűgyenére nem foglalkozhatik mással, mint csak olyan dolgokkal, amelyek a politikai kérdéseken és a törvényalkotáson teljesen kívül esnek. Mit törődik a nemzet azzal, hogy mentelmi, összeférhetetlenségi és hasonló csip-csup ügyekben határozatokat hoz a Haz, de hozzá sem nyúlhat a valóság orvoslásához. Rút komédia ez, a mely éppolyan kevésbé lecke Bécsnek, mint amennyire nem őrn a nemzetnek. Úrcs pávaskedés a parlament elterült tekintélyével. A jász játék nemzeti illúziókkal. Szemérmelen komédia az alkotmány legsarkalatosabb biztosítékával. Az ország elcsengetté hízhatnak örömlükben, ha rámutathatnak arra a politikai bohózatra, amelynek szinpadává alacsonyították a magyar parlamentet. Az országunk tiltakoznia kell az ellen, hogy Bécs szűgyenyű időmítása ilyen végzetes produkcióba

ugrathassa a nemzet jeleseit. Az egész országnak fel kell zúdulnia az ellen, hogy magasabb taktika címén az orosz dúma gyalázatába rántsák a parlamentet. És ha nincs meg ebben az országban a régi magyar erényeknek szárnyaló ereje és bátorsága, és ha nincs meg többé a magyar szónok az a szabadsága, amely eddig legalább arcába vágta ellenfeleinek az őket megillető jelzőket, — akkor csukják be a parlament kapuit és az alkuszok serege tünjön el a nemzet tekintete elől. Mert a parlament utolsó mentővára nemzeti létünknek és azt a kamarilla politikai hulladékaival beszennyezni senki ne merészelje.

A csodón kívül köthető kényszerigezység.

Írta: BOZÓKY GÉZA dr. egyetemi magántanár.

A külföld számos államában már évtizedek óta ismert intézményt akar hazánkban is megvalósítani az a következményeiben nagyfontosságú törvénytervezet, melyet az igazságügyminiszter most bocsátott közre az Igazságügyi javaslatok tárának legújabb számában. Készítője Scheyer Jakab dr. budapesti ügyvéd, kinek több évtizedes ügyvédi működése és irodalmi munkássága elegendő biztosítékul szolgál arra, hogy egy ilyen kiválóan gyakorlati jelentőségű törvényben Magyarország különleges viszonyainak szemmel tartásával és a külföldi tapasztalatok kellő értékelésével nyúl a fontos reform kidolgozásához. Alig szorul bővebb megokolásra, hogy ide s tova három évtizedes multtal bíró csodótörvényünk egyes részeit változtatásokra és kiegészítésekre szorunk. A modern kereskedelmi forgalomnak és gazdasági életnek nagy szüksége van rá, hogy ügyekeztek egy olyan ideális intézményt elerni, a mely a hitelezőknek és adósoknak ellenes érdekeit lehetőleg jobban összeegyezteti s ezt az eljárást minden fölösleges béklyótól megszabadítani tudja.

Annyi kétségetlen, hogy a mai csodó-eljárás a hitelezőkre néve legtöbbször rendkívül kedvezőtlenül végződik. Egy az osztrák csodókról készített kimutatás, mely a mi viszonyainkra is teljesen ráillik: (máink a csodóeljárásról hányad 15—20 százaléka között váltakozik) a következő tanulságos adatokkal igazolta ezt. Ausztriában hét év alatt csodóokban leltározott aktívák kitétek 68 millió koronát, a csodóeljárásban fölmerült költségek folytán azonban ez összegből a hitelezők mindössze 15 milliót kaptak, vagyis 22 százalékat az értékesítéshez tehát mintegy 53 millió koronára rugott, az évenként több mint 7 millió koronára rugott. Ezek az adatok annyival is inkább figyelemre méltók, mert Ausztriának csodótörvénye meglehetősen jó s mégis ilyen horribilis módon epaszítja a csodóeljárást. Ennek megmentése tehát közgazdasági szempontból elsőrendű feladat. Be is láttak ezt osztrák szomszédaink s e nagy károk elkerülése céljából már 1905-ben hoztak egy törvényt a csodón kívül való kényszerigezsegről, a mely lehetővé teszi a csodónyitással járó igen magas költségek elkerülését. Ugyanílyen módon gondoskodtak külföldi civilizált államok is jó részben, hogy a nemzeti közhittel megszárldítsák. Csapan néhány példát említsünk: Anglia, Belgium, Franciaország, Spanyolország, Svájc, stb. már régen ismerik ezt az intézményt, mely nálunk sem mondható teljesen újnak, mivel az abszolút kormány idejében, 1859-ben és 1862-ben érvényben volt hazánkban is egy csodón kívüli kényszerigezsegi eljárás s ezt a gyakorlati intézményt nem sokára modern csodótörvényünk (1881. évi XVIII. t.c.) meghozatala után az üzletvilág is sürgetni kezdte a nélkül, hogy az eredményre vezetett volna.

Tapasztalati tény, hogy a vagyonbuktott hitelezőre néve az egyezség majdnem mindig igen előnyös. A fizetéseketlenség adós, mielőtt üzletmenete teljesen meg lenne gátolva, természetesen sokkal nagyobb hányadot fizethet hitelezőinek, mint a csodóeljárás útján.

A tömeggondnokot rendszerint igen jól kell díjazni, mivel fáradozása nem igen mérhető az élet egyéb terein előforduló vagyonekezelési eljárások mértékével. Az eljárás keresztülvitele ugyanis többnyire nehéz munka, mely sok szakértelemet és fáradozást tételez föl s éppen erre való tekintettel a bíróságok nálunk is elég magas díjakat szoktak megállapítani.

Igaz ugyan, hogy nem mi csodójogunk is rendelkezik a kényszerigezsegről, de már akkor, midőn e költségek nagyoobbrészt mind fölmerültek s így a csodó keretén belül lefolyó kényszerigezseggel nem sok gyakorlati haszonnal jár. Nem tekintve azt, hogy a mai törvény ezt nehézzé teszi s annyi föltételeit tűzi ki a kényszerigezseggel esetén, hogy a vagyonbuktott meg áldozatok árán is igyekezzen a kényszerigezseget elkerülni s hitelezőivel masképpen kiegyezni. A csodóeljárásra néve óriás különbség, vajjon, fizetésekeptelensége után, vagy a csodóeljárás folyamán kénytelen-e egyezkedni, mert első esetben elkerülheti a rá néve megberlegező csodót, míg a csodó beálltakor már bizonyos akasztó-humor vesz rajta erőt s nem igyekeznek kézzel-lábbal megszabadulni kellemetlen helyzetéből. A csodóeljárásban való kényszerigezseggel tehát csupán akkor üdvös, mikor egyes hitelezők ok nélkül és makacsul igyekeznek a csodómegszüntetésnek ezt a módját kikérülni.

A kontemplált javaslat sem kívánja azonban éppen a köz érdekekben egészen könnyűvé tenni a csodón kívül való kényszerigezseget, mivel akkor, ha az adós megszűkött, hitelezőit ki akarta jászani, könyveket nem vezetett, bár kereskedő volt, vagy még nem telt el tíz év azóta, hogy kényszerigezseget kötött, illetőleg csodó alatt állott, nem engedi meg a csodó előtt való kényszerigezseget. Azonkívül a megjelent hitelezőknek tökéletesül szerint számított egyharmadrésze jogosítva van követelni, hogy az adós esküt tegyen a törvényességhez bejelentendő vagyonkimutatás valódságára s ha a vagyonbuktott ezt az esküt le nem teszi, elene a csodót hivatalból meg kell nyitni. Az egyezség csupán akkor bocsátható szavazás alá, ha a megjelent hitelezők a jogosult összes hitelezők tökéletesülének nyolctizedrésze ellen kifogást nem tesznek s ha az egyezsége: elfogadott hitelezők tökéletesülését a szavazásra jogosult összes hitelezők tökéletesülésének legalább kétharmadrészt teszik. A szavazással természetesen a közeli rokonokat szavazati jog nem illeti. Egyezség el nem érse esetén, ha a többség is követeli, az egyezség fölött való szavazás tizenöt napon belül megismételhető s joghatályához a kir. törvénysek jóváhagyása szükséges, mely ellen azonban az egyezség ellen szavazott fölölyamódással élhetnek. Ha az egyezség jóváhagyása jogerősen megtagadottat, az adós ellen a csodót hivatalból kell megnyitni.

Ha az adós köhött mérleget vagy tartozásokat mutatott be, minden érdeklőt hitelező keresetet indíthat az adós ellen az egyezség hatálytalansága iránt, mely joga az egyezség jogerős jóváhagyásától számított egy év alatt élül el. Azonkívül három évig terjedhető fogházzal és kétezer koronáig terjedhető penzbüntetéssel és bivalvesítéssel büntetendő az, ki az egyezségi eljárásban köhött hitelezést érvényesít vagy érvényesített. A ki pedig a szavazatoknál meg hagyja magát vesztegetni vagy veszteget, két évig terjedhető fogházzal és ezer koronáig terjedhető penzbüntetéssel sújandó.

Ez velleje a harminckilenc szakaszból álló javaslatnak. A részletkérdéseknél mindenesetre van egy-két pontozat, melynek megoldása talán nem egészen kielégítő, de egészében véve a javaslat csodójogunkban nagy haladást fog jelenteni. Kivánatos tehát, hogy azoknál a nagy közgazdasági érdekeltnél fogva, melyek e tervezet megvalósításához fűződnek, mielőbb törvénynyé válják s parlamenti viszonyaink ne állják ennek is oly sokáig útját, mint számos más reformnak, melyek teljesen kidolgozva, sőt megvitattva már évek óta hiába várják a képviselőházi tárgyalást.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. október 7.

— **Külterületi istentisztelet.** Papp Lajos ref. körlelkész október hó 10-én délelőtt 9 órakor a beiső-fabányi iskolánál istentiszteletet tart.

— **Törvényjavaslat az állattenyésztésről.** D a r a n y i Ignác földmívelésügyi miniszter önálló törvényjavaslatot dolgoztatott ki az állattenyésztésről. A törvényjavaslat-tervezet, amely IV. fejezetben, összesen 12 §-ban foglalkozik az állattenyésztés fejlesztése érdekében követendő teendőikkel, most került nyilvánosságra, amennyiben a miniszter megküldötte azt a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége útján az összes taggyűléseknek. A törvénytervezetből kiemeljük, hogy amennyiben az törvényre emelkellendék, vele az 1894. XII. t. cikknek a szarvasmarha, sertés és juhtenyésztésre vonatkozó része hatályon kívül helyeztetik. Lényege a javaslatnak az, hogy vármegyénként állattenyésztési bizottságok szervezését mondja ki, mely bizottságok alakítását és működési körének meghatározását, a földmívelésügyi miniszter rendeletli intézkedéseknek tartja fenn, míg a köztenyésztésre szolgáló apaállatok tekintetében való intézkedéseket a vármegyék által szabályrendeletileg kívánja megállapítani. A gazdatársadalmi szervezetek legközelebbi üléseiken fognak a tervezettel foglalkozni s az új törvényjavaslat tekintetében kialakuló közvélemény előreláthatólag már ez év végéig a földmívelésügyi kormány előtt ismeretes leendő.

— **Diákok kirándulása Pusztaszerre.** A helybeli állami főgimnázium négy felső osztályának növendékei, M o l e c z Béla főgimn. tanár kezdeményezésére, tegnapi október 6-án, az aradi gysznap emlékünnepe, kirándultak. Pusztaszerre, honalapító Arpad vezér emlékszóbrához. A diákság — egy-két tanár vezetés alatt — Mindszentig vasúton, onnan gyalog tette meg az utat a pusztaszéri szobához, honnan még tegnapi este haza is érkeztek.

— **Gazdák figyelmébe.** A Csongrád-vármegyei Gazdasági Egyesület által folyó ebben a vármegyében több községében tartott tenyészállat díjazásokon szomorúan tapasztalta az utóbbi évtizedekben szép fejlődésnek indult az egyesület vezetősége, hogy állattenyésztés stagnál, sőt egyes helyeken hátrorzott visszacsúszást mutat, aminek oka a már második évben ismétlődött rossz takarmánytermben keresendő. Ezen visszacsúszás megállítására, illetve a már nagy anyagi áldozatok árán beszerzett tenyész anyagunk megtartása és állattenyésztésünk továbbfejlesztése érdekében feltétlenül szükségessé válik először és jó póttakarmányunk beszerzése. A Csongrád-vármegyei Gazdasági Egyesület ez ügyben több irányban tett lépéseket és cukorszörp (melasz) kapott is igen kedvező ajánlatot, amire állattenyésztő gazdánk figyelmét annyival is inkább felhívja, mivel a cukorszörp mint póttakarmány már azért is ajánlható, mert ezzel a kevés tapértékkel bró takarmányfélék, u. m. szalma, tőrek, pelyva, izletesebbekké, taplábbá tehetőek és az utolsó szálig feltakarmányozhatóak. A cukorszörp ára métermagánként 8 kor. 50 fillér, beszerezhető a gazdasági egyesület tit. hivatala útján ha a használatra vonatkozólag is a legérseztelisebb utbaigazítást és felvilágosítást nyerhet bárki, a ki az iránt oda fordul.

— **Halálozás.** Mely részvételt vevőtek a gyszahrt, hogy Bányai József volt tekintélyes kereskedő és a Szentes-Videki Takarékpénztár-nak két évtizeden át volt igazgatója, tegnap reggel, elete 74-ik évében meghalt. A boldogult nemcsak a szentesi kereskedő- és üzleti világnak, de a

társadalomnak és közéletnek is egyik legbecsületesebb tagja volt, aki csak néhány év óta él csendes elvonultságban és akinek halála széles körben kelt mély megilletődést. Temetése f. hó 8-án, holnap délután lesz a Tóth József-utcai gyűszahrtól.

— **Ménélvizsgálat.** A köztenyésztésre szánt ménlovak tulajdonosainak figyelmét felhívjuk arra, hogy amennyiben ménlovaikat tényleg köztenyésztés céljára óhajtják használni, ezen ménlovakat a folyó hó 10-ig okvetlenül jeleítsék be a városi gazdasági tanácsnoknál.

— **Tűzoltósövetség alakulása.** Vármegyénk mindazon községeiből, melyekben eddig önkéntes tűzoltóegyletek szervezkedtek, a mult vasárnap Szentesre gyűltek össze ezen egyletek kiküldöttjei, hogy itt megalakítsák a vármegyei tűzoltósövetséget. Az alakuló gyűlést délelőtt 10 órakor tartották meg a vármegyeházán s ott kimondta a megalakulást, a szövetség elnökévé C i c a t r i c s Lajos dr. alispánt, titkárává K ö v é r Imre drt választották meg.

— **Októbernek elsején . . . járta a nóta,** hogy: be kell rukkolni. Ma már nem igaz a nóta. Masat kell csinálni, mert októbernek elsején ma már nem kell berukkolni, csak az egyéves önkéntesnek, aki már mind felszít az új gálans uniformisban. Ellenben a többi újoncnak csak október hetedikén kell berukkolni, addig még élvezhetik a rongy cibél életet. De hetedikén bevonulnak a katonák és kezdődik az a brikung. Sokáig tart, nagyon sokáig a katonáélet. Ferenc Jóska nagyon erősen bezárja a szabadságos kis könyvet a ládafiába és két-három év előtt dehogyan is nyitná ki annak a zárját. Az az egy világ csak, hogy semmire tart örökké, aztán meg mégis csak valami az, ha az ember becsületet tanul katonaságnál. Hiába, más fából van az faragva, aki katoná volt. Meglát-szik az rajta már megszűri. Aztán ha beüt a szabadságolasa, mi mindent lehet majd beszélni odahaza. Már ez is megérti azt a néhány esztendőcskét, hogy az isten szabna minél rövidebbre ezt a gyönyörűséget.

— **A vasútas árvákért.** Szeptember 30-án és október 1-én országzerte, így Szentesen is gyűlést folyt a vasútas árváknak létesítendő vasútas árvaház alapja javára. Közönségünk nemcsak kedvességre és arra vall, hogy átértjük a nehéz, erősvasúto szolgálator, melyet a vasútasok a közérdekben teljesítenek, hogy a gyűlést eredménye a két napon Szentesen 289 korona 50 fillér lett, ami elég tekintélyes összeg. A szentesi államcsónok, az összes vasútasok nevében, ez uton fejezi ki halas köszönetét mindazoknak, akik akár a gyűléstelen fáradozni, akár a nemesei megvalósítása érdekében, ahöz adományokkal hozzájárulni szívesek voltak.

— **Emberölés multság után.** Csongrádon a nyarok a multságból mentek hazafelé a legények, börtök P a l a s t h y Laszlo, H a j d ú István és N a g y Ferenc közös hadseregbeli katoná, akik az aratásra szabadságoltak. Az uton szóváltásból összevesztettek a legények. P a l a s t h y bicsekával N a g y Ferencnek rohant és teljes erejéből hasbaszúrta. A szerencsétlen legény rögtön meghalt. A szegedi esküdtsövetség a napokban vonta ezért felelősségre P a l a s t h y t és mutat az esküdtek kimondták rá a vétkést, a bíróság elítélte öt hat évi fegyházra.

— **A két egér.** Engel és Horst kiváló német írók legújabb szinpadí terméket, a »K é k e g e r e » vigjátékát ma mutatja be a szántársulat és pedig elsőrendű szereposztásban. A címszerep S z a l o n t a i F e r i k é, míg a többi szerepeket S a r y M a r g i t, R ó n a i H e r m i n, N a g y I m r e, B a l a z s i S á n d o r, K ö n y v e s J e n ő stb. adják

Az ujdonság, mely a budai színház allandó műsordarabja volt a társulat ötször egymásután Szolnokon hozta színre zsúfolt haz elött. Va-jószintűleg ma lesz az első »tablás»-ház az idei színi évadban.

— **Biztosító jogunk reformja.** A biztosító jog reformjának a kérdése már 1894. év óta van napirenden, amikor az akkori igazságügyminiszter kezdeményezéséből a magánbiztosító vállalatokról szóló első törvénytervezet elkészült. A hivatalától most megvált G ü n t h e r Antal igazságügyminiszter utóbb 1907. folyamán a kereskedelmi törvény idevágó határozmányait módosító kisebb terjedelmű törvénytervezetet készítetett, hogy addig is, míg a biztosító vállalatokról szerve törvény létrejön, a biztosító közjog terén tapasztalt legelőtöbb hiányok novelláris úton orvosoltassanak és a magánbiztosító vállalatok az eddigienél is szigorúbb állami felügyelet alá kerüljenek. Ezt a tervezetet a kereskedelemügyi kormány észrevételeinek figyelembevételével már át is dolgozták, a végleges szövegezés stádiumán is keresztulment és így a nehezen várt reform valóra is vált volna, ha az igazságügyminisztérium eredeti szándékát meg nem változtatja. Mint-hogy tudnillik a biztosító jog nemcsak közjogi, hanem magánjogi részében is revizióra szorul, megbízást adott a minisztérium arra is, hogy az eddigi tervezeteket keretén túlmenően olyan törvényjavaslat dolgoztassék ki, amely a biztosító jogot a maga egész terjedelmében, a biztosító szerződés szabályozására is kiterjeszkedve, felölelje. Ez a munkálat most folyamatban van.

— **Állami lóárverés.** A m. kir. állami lótenyésztéstekekből kisorsolt számfelletti kancaikat és heréleteket Budapesten, a Tattersall kerepesi-úti helyiségeiben, a folyó hó 8-án, esetleg folytatva 9-én fogják árverésen eladni. Az árverés délelőtt fél 9 órakor kezdődik. Árverésre kerülnek: a debreceni ménleptéről 1 herél; a kishéri ménésből 22 drb. fiatal angol félvér kanca; a mezőhegyesi ménésből 28 drb. számfelletti fiatal kanca; a babonai ménésből 32 drb. számfelletti fiatal kanca és a fogarasi ménésből 8 drb. számfelletti fiatal kanca. Az árverés iránt érdeklődő gazdáknak a csongrádvármegyei gazdasági egyesület titkára nyújt bővebb tájékoztatást.

— **Apró hírek.** C s e r m á k Imre kistókei 22 éves legény vasárnap éjfel egy löcsével addig ütötte régi haragost, M e n c s e r József teési legényt, akit a bőkenyi csárdában itatolva talált, míg csak lélek volt benne. Aztán otthagya vérbefagyva az út porában. M e n c s e r apja megtette a gyilkos legény ellen a feljelentést, mire a csendőrség C s e r m á k o t letartóztatta. — G a b o r Mihály cigány legény K ü r t i Zsuzsával folytatott viszonyt, amit a leány anyjával együtt élő K o r l o v i c s Antal ellenzett. K o r l o v i c s, a napokban a leánytalva a cigány legényt, kiutasította G á b o r t, akit erre rávele az útan K o r l o v i c s r a, hátulról megtámadta és úgy felöltötte, hogy súlyos zúzódásokat szenvedett, melyekkel a megyei kórházba szállították be. — B e r e z v a i András a napokban egy zsebbort vitt be javíthatni V a s Janos óráshoz, akit felismerte, hogy az az óra C s i g e r Mihály tulajdona. Az óras kérdezősködésére B e r e z v a i kitérően felelt, — a rendőrségnél azonban, ahova bekiérték, azt vallotta, hogy a zsebbort egy ismeretlen fiatal embertől vette 2 koronáért. Igaz-e ez vagy nem, a vizsgálat során fog kiderülni.

— **Vásár a megyében.** Kisteleken a f. hó 16-17-én lesz az idei őszi országos vásár megtartása, amelyre vérszentes helyekről mindenféle lóbaszjóságot, tehát sertéseket is szabad felhajtani.

A LEGMAKACSABB KÖHOGÉS

ugy a fiataloknál, mint öregeknél, valamint egyéb mellbántalmak, gyorsan meggyógyulnak a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

által. Néhány kevés adag teljes megelégedésére fogja ezt Önnek is megbizonyítani.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

utolérhetetlen hatása alkatrészeinek világhírű tisztaságán és erején alapszik és a **SCOTT-féle** tökéletesített eljárás által az a leggyengébb gyomorra nézve is megemészthetővé tétetik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Színház.

Közleendőink halmaza miatt ezúttal kevés tért szentelhetünk a színház rovatnak és inkább csak a társulat új tagjainak méltatására, mint az előadások bírálatára szorítkozunk.

Szombaton nyit meg nálunk a színi évad. Farkas Ferenc igazgató Herczeghnek »A kivándorló« című színművében mutatta be társulata drámai személyzetét, melynek sorában új erők: Turányi Lajos (Palfalvy), akiben igen képzett, intelligens fiatal tehetséget ismertünk meg, Saáry Margit (Adé), akinek kis szerepe nem engedte művészi kvalitásai kifejtését, továbbá Lubinszky (Szentgróthy) és Nagy Miklós (Mihályi), kikből kevés rutinnal jó színészek fognak válni. A többi szereplő: Könyves (Hatfaludy), Haisz Ilonka (Jeszi), Szizethy (Hegyi), Rónai Hermin (Mihályiné) és Balázs (Kelemen) régi jó kipróbált arói a társulatnak, akiket örömmel üdvözölt közönségünk a vizionlát t alkalmakor.

Vasárnap a Guthi-Rákosi-féle Napóleon öcsém bohózat ment, ezen

telt ház előtt, igen jó előadásban. Az újtagok közül ebben is föléptek: Turányi és Saári, de a bohózat nem az ó léggörüm és temézetes, hogy itt tehetségünk is érvényesülhet. A többi főbb szerepívő, különösen Nagy Imre (Napóleon) java tehetségével járult hozzá az ezt zajos sikeréhez.

Hétfőn a német humoros mázsa egyik legnevesebb művelőjének: Fuldának »Tökfildó« című 5 felvonásos vigjátéka került bemutatásra. A vigjáték Budapestén állandó műsoron van. Nálunk mérsékelt hatást keltett. Saáry Margit (Dorris) ez estén jutott először jó, halas szerephez, melynek eljátszása után megállapíthatjuk, hogy szerződötése nagy nyereség a társulatnak, mert rendkívül elegáns megjelenés, jó színpadi alak, kellemes organum a művészi játék rutinjával egyesülnek benne s egész alakítása öntudatos, részleteiben is gondosan csiszolt volt. A mellett játéka mesterkélletlen is, minden alpathosztól mentes. Pompás alakítás volt ez estén Rónai Herminé (Schirmené), Szizethy Andoré (Jusztusz) és Halász Ilonkái (Lizbeth), míg Farkas Ferenc (ügyvéd), Könyves (mérnök) és Turányi (kereskedőség) kitűnően segítettek elő az összjáték kedvező benyomását.

Kedden este Bernstein nagyhatalás francia színműve »Izrael« ment magas színvonalú előadásban, melyért kár, hogy nagyobb közönség nem élvezte. A kitűnő előadás főérdeme Homokai Gabriellái (hercegnő), aki különösen a fiatal, Turányi (Thibaut) való nagy jelenetben excellált temperamentumának ellenállhatatlanul mély erejével és bensőséges játékaival. Méltó partnerei voltak a kettőnek: Könyves (Guttlieb) és Balázs (Silvain abbé), de kivették részüket a sikerből Szizethy (Mauve) és Farkas Ferenc (Giscourt) is.

Tegnap, szerdán, október 6-ka emlékeztetőre Saáry Margit szavalata nyitotta meg az előadást, aztán a Szerencse fia vigjátékot adtak. Ma este pedig a Kék egér vigjáték kerül színre.

Meghívás.

Mint hogy a szentesi állami főgymnasium segítő egyesületének folyó év szeptember 27-re összehívott közgyűlése a megjelent tagok esekély száma miatt nem volt megtartható, a másodszer összehívott közgyűlés 4. é. okt. 11-én d. u. 8 órakor a gymn. tanári tanácskozásban lesz megtartva s ez a közgyűlés, az alapszabály 21. § a értelmében, a megjelent tagok számára való tekintet nélkül jogérvényesen fog határozni.

Szentesen, 1909. évi október hó 4-én.

Balázsovits Norbert
egyes. elnök.

Felelős szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Niadotulajdonos »Szentés és Vidéke« könyvnyomda

valódi folyton égő

METEOR

kályha

2-1

METEOR

kályha

nagy választékban kapható
TONCS GYULA
vaskereskedésében Szentes.

Egy jó fiú tanulól
felvétetik.

A Szentési Központi Takarékpénztár R.-társaság

Kölcsönt ad: Váltóra, ház- és földbirtokra	Előleget nyújt: Értékpapirokra, árúkra és mezőgazdasági terményekre.	Takarékbetétet: elfogad, azokat adómentesen kamatoztatja.	Tűz és jégkár ellen: biztosításokat felvesz és életbiztosításokat köt.
Elvállalja: leterhelt házak és földbirtokok rendezését, valamint házak, földek adásvételét a legelőnyösebb feltételek mellett.	Hosszú lejáratú: törlesztéses felmondhatatlan kölcsönt ad és közvetít 10-től 65 évre, régi kölcsönöket kicseréli.	Heti betéteket: 4 éves csoportokban 1 koronás heti befizetéssel alakít és a betéteket üzleti nyereségen részesíti.	

A SZENTESI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Eladó ház.

A Borza-útca 11. szám alatt levő Orosz-féle ház kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Alku köthető a Szentési Központi Takarékpénztárnál.

Belső-Ecsere

a Lakatos-féle kitűnő minőségű 24 kishold tanyaöld kedvező föltételek mellett eladó, esetleg érbe is kiadó. Alku köthető a Szentési Központi Takarékpénztárnál.

Eladó föld.

Jaksoron 12 kis hold föld — kisholdját 1200 négyszögölével számítva, kedvező feltételek mellett eladó. Alku köthető a szentesi központi takarékpénztárnál.

Nyomatott a „Szentés és Vidéke» könyvnyomda gyorsajtóján Szentesen 1909.